

מינה.

1208

פרוטוקול מס' 46/ב
מישיבת ועדת הכספים
מיום ג' כ"ח טבת תשי"ז - 1.1.1957
בשעה 09.00

חברי הועדה:

האזרחים:

- י. בורי - היו"ר
- א. זלטמן
- י. אמרתי
- י. בדר
- ש. דיין
- מ. תזני
- י. זפיר
- ז. סוזאייב
- י. פורדר
- י. קרגמן
- ח. רובין

מוזמנים:

- שר האוצר ל. אשכול
- ז. שרף - הממונה על הכנסות המדינה
- י. אריאלי - מטעם האוצר
- מר קטרון - מטעם משרד המשפטים

א. המשך סקירתו של מר שרף על מבנה תקציב ההכנסות.
ב. חוק הרבית.

סדר-היום:

ג. ייגג כדון דטאלא מלון

מר בורי נקרא לוועדת הכנסת וביקשני למלא את מקומו.
אני מאיע שנשמע את המשך הרצאתו של מר שרף על מבנה

ש. דיין:

תקציב ההכנסות.

אני מאטער מאד, אני חושב שאין זה לכבוד הועדה שמר שרף
ימסר את סקירתו בפני הרכב כזה של הועדה.

י. בדר:

אמנת ישנם רק 5 חברי הועדה, אבל אני בכל זאת מאיע
שמר שרף יתחיל בסקירתו.

ש. דיין:

בישיבה הקודמת נשאלתי על משקל כלל המסים במשקאות חריפיים.
אני מגיש בזה לחברים את התשובה המפורטת בכתב.

ז. שרף:

ועתה אני עובר להמשך הרצאתי על מבנה ההכנסות, סעיף
הבלו על צמיגים וכניס השנה, לפי האומדן, רבע מליון
לירות. אין כאן שני שעורים אלא רק הנחה של גידול היצור והתצרוכת המקומית.

בדרך כלל כמחצית היצור מיוצאת לחו"ל ומחציתו מיועדת לתצרוכת מקומית, וההנחה היא שהגידול בתצרוכת המקומית יגדיל להכנסה ע"י רכישת מליון לירות.

הסעיף הבא - מט קניה, וכאן האומדן הוא קצת מתוח. גוף כאן אין שני שעריו, אבל יש להניח שמת קניה יכניס השנה פחות מהאומדן, שבו הוכנס כל גידול אפשרי. לפי אומדן זה ההכנסה ממט קניה יריבה להגיע ל-44 מליון לירות. בטופס שלפניכם האומדן הוא 38,950,000 ל"י ושני מליון לירות מופיעים בהכנסה המועברת, כי 2% ממט זה מופרשים לרשויות המקומיות. אני מניח כי הכנסה ממט זה תגיע ל-39 מליון לירות, כי בכמה מצרכים חלה ירידה בהיקף הקניה.

י. נדר: במכשירי חשמל?

ז. טרף: כנראה שקניית מכשירי גז ונפט כחחליף למכשירי חשמל תביא להכנסה יותר גדולה במט קניה. אבל בטכסטיל ובכמה ענפים אחרים, רימו חכטיסים וקטוטים, חלה ירידה. התפתחות הגביה בשנה שעברה הביאה לגידול ההכנסה ב-4-5 מליון לירות, ואני חושב שגם השנה יביא הדבר לגידול בהכנסות. וכך הגענו לאומדן של 44 מליון לירות. אנו מעריכים ש-35 מליון מהם יבואו מהיצור המקומי וכ-9 מליון לירות מהיבוא. חלקו של היצור המקומי במט זה הולך וגדל, כי המט הולך ומפפסט על פני שטחים נוספים. חלוקת המט היא כדלקמן: 10 מליון לירות מאריגים, מלבושים וטכסטיל אחר; כ-5,5 מליון לירות מחמרי בנין וטרברבות; 12 מליון לירות מחשמל, גז, רדיו וכלי נגינה; 2 מליון לירות מסעונים, חכטיסים, מכשירי אלות ואופטיקה; למעלה מ-3 מליון לירות מרכב; מליון לירות ממשקאות; 2 מליון לירות מתמרוקים, וחמרי ניקוי; 3 מליון לירות מההיסטור ולמעלה מ-2 מליון לירות נייר וצרכי משרד. במידה שיש יהב מגן על מוצרים אלה, הוא אינו כלול במספרים אלה ולא לקחנו אותו בחשבון.

הסעיף הבא - מט נסיעות חוץ. בשנה זו העלינו את מט נסיעות חוץ, ועשינו אותו מט כללי, עד 25 אחוז. העלאה זו הכניסה ב-8 החדשים הראשונים של שנת הכספים 2 מליון לירות לעומת 1,2 מליון לירות באותה תקופה אשתקד, ואנו מעריכים שעד סוף השנה תגיע ההכנסה ממט זה ל-2,5 מליון לירות. אנו מעריכים גידול טבעי ב-250,000 לירות, כך שהאומדן מגיע ל-2,750,000 ל"י. בינתיים העלינו את המט לצורך בול הבטחון מרבע לשליש, אבל הפרש הזה אינו כלול כאן. ה-2,750,000 לירות צריכים לבוא מהרבע, ואילו הפרש בין הרבע והשליש יופיע בתקציב הבטחון. השנוי הוא בכך, שעשינו את המט כללי על כל אמצעי הנסיעה, בעוד שקדם הנקצה בדורמיטוריו ובמחלקה השלישית הייתה פטורה ממט. והייתה לנו הרגשה כל זמן, כי קונים כרטיסים במחלקה השלישית ואחר כך, בטעם הנסיעה, מוסיפים את הפרש המחיר שבין המחלקה השלישית והמחלקה השנייה או הראשונה. לכן הטלנו מט כללי על הכל, פרט למקרים שהנוטע הוא מקרה סעד או חולה.

הסעיף הבא - מט טעויות. ההכנסה של הנה תהיה גדולה מהאומדן, היא תגיע ל-3,5 מליון לירות, במקום 3,4 מליון לירות, ואנו חושבים שבשנה הבאה בעקבות הגידול הטבעי נגיע ל-3,750,000 מליון לירות, שהם מתחלקים - 1,850,000 לירות לממשלה ו-1,850,000 לירות לרשויות המקומיות. יתכן מאוד והשנה נצטרך להוריד את מט הטעויות הקיימות ועדת חקירה למצבם של בתי הקולנוע המורכבת מ-3 רואי חשבונות מוטמ י"ו, האחד מחיפה, האחד מהמכס והאחד של אחת העיריות. ברור שנצטרך לנהוג לפי המלצות הועדה, כי היא מוסכמת על דעת האוצר, הרשויות המקומיות והתאחדות בעלי בתי הקולנוע. הביקור בקולנוע ירד מיד לאחר שהטלנו יהב מגן על כרטיסי קולנוע בחדשים אפריל-י"ד, אבל כעבור חודש-חדשיים חזר למצב שהיה לפני כן, ומאז יש עליה המקובלת בחורף. אצלנו מגיע מספר הבוקרים בקולנוע ל-18 מליון לשנה, ובטוח זה אנו הארץ השניה בעולם אחרי פורטוריקו.

במט מוליו הסתכמה ההכנסה ב-4,3 מליון לירות בשנה שעברה. באפריל-נובמבר גבינו 2,6 מליון לירות, ואנו חושבים שהאומדן של 5 מליון לירות יתמלא, וכל זה בלי בול הבטחון. השנה קבענו אומדן של 6,3 מליון לירות, אבל זה מותנה בצו הבוליות על שירותים, שמונח

עדיין של שולחן ועדת הכספים, ואם הוא לא יאושר, לא יתמלא האומדן הזה.

י. פורדר: האם הממשלה מוכנה לוותר על החוק הזה?

ז. שרף: לא.

אשר לדמי רשיונות על כלי רכב, אין כאן כל שנוי ואין לי להוסיף הטבריות. מחצית ההכנסה הולכת לרשויות המקומיות, ומחצית ההכנסה - לנו. ההנחה של גידול היא מה שנקרא - גידול טבעי.

אשר ל אר הרשיונות, הסכום הזה כולל את משרד המשפטים שגבה בשנת 1955/56 4 מליון לירות דמי רשיון מחברות וכל מיני פטנטים.

מ. חזני: האם טכום זה כולל קנסות בתי המשפט?

ז. שרף: אני מוכרח לומר, שהתעורר אצלי ספק אם טכום זה כולל קנסות של בתי המשפט, אבל בדברי ההסבר נאמר שהטכום כולל קנסות.

באפריל-נובמבר נגבו דמי רשיונות שונים בטכום של מליון ורבע לירות, ורשיונות שהאוצר נותן - 550 אלף לירות, משרד החוץ - רבע מליון לירות, משרד המסחר והתעשייה - רבע מליון לירות, משרד הפנים - 620 אלף לירות. כמעט שאין משרד שאין לו מכות לתת רשיונות. משרדים אלה הכניסו ב-8 החדשים הראשונים של השנה הזאת 2,5 מליון לירות.

אנו שנינו את שיטת הגביה של דמי רשיון רדיון, ובמרום לגבות אצל כל איש ביום שקבל את הרשיון, אבל גובים אצל כולם בחודש ינואר. אנו חושבים שבשנה הבאה יכניס טעיף זה של דמי רשיונות 9,150,000 לירות. וזה בעקבות הגידול הטבעי במספר מקלטי הרדיו ורשיונות אחרים.

ההכנסה דמי רשיון בטפרי האחוזה, אני חושב, שחעבור השנה על 2,5 מליון לירות. ב-8 החדשים הראשונים של השנה הנוכחית גבינו 1,5 מליון לירות, ויש להניח שעד סוף השנה נגיע ל-2,250,000 לירות. אנו מעריכים שבעקבות הגידול הטבעי - כתוצאה מרישום שיכונים ודירות בבתי משותפים - תגיע השנה ההכנסה ל-2,5 מליון לירות.

ז. סוזאייב: ברצוני לשאול שאלה אחת ביחס למס קניה. שמעתי

טענות רבות מצד היצרנים בקשר לגביית מס זה. ואני רוצה לשאול את מר שרף, אם כל הסכום שנגבה מהיצור המקומו נגבה כולו מהיצרנים, והם צריכים לגבותו אחר כך בכל שלבי השיווק, ואם לא - איזה חלק גובים מהיצרנים, ואיזה חלק גובים מהצרכן? האם יש מחשבה לגבות את כל 100 האחוז של המס מהיצרנים, אבל להכביד עליהם פחות, כי הם טובלים מאד ממחזור באשראי?

י. קרגמן: הייתי רוצה לדעת מהו המבנה של מס קניה, והאם הוא מקיף גם מצרכים עממיים?

ז. שרף: מס זה אינו מס מותרות. הגישה שלנו היא, שזהו

מס קניה. אין נפקא מינא אם אדם מקבל שכר של 200 לירות לחודש ומוציא את כל ה-200 לירות, או שהוא מלכתחילה מקבל רק 150 לירות לחודש. לגבי הפרט יש הבדל, לגבי הכלל לא, כי אחד מעטן יותר והשני מ בקר יותר בקולנוע, ומי שמעטן מוציא יותר מאשר מי שמבקר בתיאטרון, כי על כרטיסי תיאטרון אין מס. מבחינה זו אין כל פסול במס קניה.

מס הקניה שלנו הוא מודרג מאד. אם ניקח לדוגמה נעליים, הרי יש הבדל בין נעלי לוסטוס ובין נעליים פשוטות, ומוצדק להטיל מס של 25 אחוז על נעלי לקוטום ולא להטיל על נעליים פשוטות. אבל מבחינה אדמיניסטרטיבית זה לא נוח. לכן קבענו מס כללי על כל הנעליים. יש יצרני נעליים רבים, ואילו קבלנו מס כללי, לא היינו גובים את המס. ולכן העדפנו להטיל מס כללי בשעור של 5 אחוז.

י. קרבנות:

בלי דיפרנציאציה?

ז. שרף:

אנו מטילים מכס שונה על העור. בדרך כלל המוצרים שעליהם מוטל מס נמוך בשעור של 5-7 אחוז מכניסיהם רבע מהמס, ואילו המוצרים עליהם מוטל מס בשעור של 35 אחוז מכניסיהם המעט 40 אחוז.

י. טהיר:

על איזה מוצרים מוטל מס בשעור של 35 אחוז?

ז. שרף:

מוצרי קוסמטיקה, צלוח, מקררים חשמליים.

אשר לשאלת כך סוזאייב, איננו גובים את מס הקניה לא אצל הסיטונאים ולא אצל הקמעונאים, אלא כי יש הסדר מיוחד עם הסיטונאים שהם פוחרים פורטים. המסחר שלנו בנוי כך שאין שום פרוט לבקר את מחזורו. אין אצלנו קופות רושמות בבתי המסחר. בכמה מדינות של ארצות הברית מס הקניה בנוי על כך שבבית המסחר הגדול יש רשות על המחזור, ואפילו אם ישנו בית מסחר קטנים שאין בהם בקורת, אין להם השפעה גדולה. מס ההכנסה נוהג לנו בקורת חמורה מאד על המחזור על המסכים. הוא הדין בשו יצריה שבה המסחר הוא מודרני יותר מבחינה טכנית. אצלנו המסחר הוא זעום בכל הבחינות ויש רק קופות רשום מעטות. יש ארץ אחת הנמצאת במצב דומה ל שלנו והיא פתרה את השאלה על ידי מס מחזור של 10 אחוז, מבני לקחת בחשבון גם המוצר הנמכר הוא לוחות רפואות, זוהי נורבגיה, ובה מוסד אחד מרכז את הסוטרות של מס ההכנסה ומס המחזור. לא בראה לי שאנו יכולים ללכת בדרך זו, ולכן אין לנו ברירה אלא ללכת למקור שהוא הייצור או הייבוא. גם בייצור יש לנו 14 מלף מקורות גביה, וזה מבגיד מאד על המלאכה.

כאשר אנו גובים את המס מהייצור מתעורר כמס קטייה, שהעיקרי בהם הוא זמן המכרו של המוצר מאז גמר תהליך הייצור. לכן נתנו ליצרן כרדיט של 3 חדשים. אבל מאד שני איננו יכולים לקחת בחשבון את הכרדיט שהיצרן נותן לקונה, כי כשם שהוא אינו דורש מהפועל שיחבה לקבלת שכר, כך אינו יכול לדרוש זאת מהמסחלה, כי זהו חלק מהוצאות הייצור. אבל אנו נותנים לו כרדיט של 3 חדשים, תחילה נתנו לו כרדיט של 6 שבועות ואחר כך עברנו ל-3 חדשים. אולם/מוצרים שנמכרים מיד, כמו מקררים חשמליים, איננו נותנים כרדיט.

איננו רואים דרך אחרת לגביית המס מבלי להטיל פיקוח על המסחר, וזאת איננו רוצים לעשות.

ז. סוזאייב:

כיום המצב הוא כזה שלא תמיד מוכרם את הסחורה תוך 3 חדשים, וכאשר מוכרים לא תמיד מוכרים במזומנים.

ז. שרף:

בדרך כלל היה עלינו לחץ גדול לדחות את תשלום מס הקניה עד ל-6 חדשים לאחר הטכירה, ובנייחוד בשטח המתכת דרשו זאת בתי החרוטת הטייצר. מכונות כביסה ומוכרים נותן בתשלומים. עד שבירדנו את הענין עם ענף המתכת בא בדרישה ענף המכססיל, והיה ברור שהם ניתן לענף אחד, בצטרך לחת לכל הענפים ולא נוכל לעמוד בו יותר על כן, היבואנים שמביטים סחורות ברמיון טוענים: מדוע אנו צריכים לשלם מיד והיצרנים בארץ מקבלים כרדיט ל-3 חדשים? מס הקניה מהייצור המקומי מגיע ל-30 מליון לירות, דחיה של חודש אחד בתשלום המס על ידי הייצור המקומי, פירושה הקטנת ההכנסה ב-2,5 מליון לירות, וזאת איננו יכולים להרשות לעצמנו.

ז. סוזאייב:

שאלה נוספת ברצוני לשאול כיחם להשפעת מס הקניה על הייצור. בני דברתי עם יצרני הדינו, והוברר לי שאחוז החמרים במסבב זר הדרושים לייצור מקלט עשמי הן קטן מאד, הוא אינו עולה על 5 דולר. ובמשך הזמן אפשר יהיה להקטין גם סכום זה. בני התרשמתי שאפשר להגדיל את הייצור בענף זה במסדרים קטנים, אילו אפשר היה להוריד את מס הקניה על מקלט הדינו העשמי שימכר במחיר יותר זול.

י. קרבנות:

מהו שעור מס הקניה המוטל על דינו?

ז. שרף:

מספרים אלה אינם בידי ברגע זה.
גולה אנו ביררנו את הדבר, ואיננו יכולים
להבדיל בין מכשיר עממי ומכשיר ל-עממי. פנו אלינו ממשרד החנוך והמרכות
ומשירות השדור בענין זה, והתברר שיש צורך באיש מיוחד שיבדוק את המכשירים
ואת מספר הסגורות בהם ובהתאם לכך יקבע אם המכשיר הוא עממי או לא.
אילו היו מכריזים אותנו לעשות זאת, היינו מבכרים להוריד את השעור
הכללי, במקום להכנס להכנה בין רדיו עממי ורדיו יקר.

ז. סונזאייב:

ביחס לים קניה על יבוא, אתם יוצרים פיקציה.
אני מעדיף שתגדילו את מס הקניה על סחורות
יבוא ותבטלו את הפיקציה. וכונתי היא לתוספת הסיטובות שאתם גובים
על סחורות יבוא. אני חושב שזה מכניס דטרליזציה, כי מדם שטביא מכונה
מחו"ל מטילים עליו מס ותוספת סיטובות, מתוך הנחה שיטכור את המכונה,
ותוספת זו מגיעה לפעמים עד 100 מהמחיר, ורק אז גובים את מס הקניה.
אני שואל: האם אינך חושב שיש מקום לשנות שיטה זו?

א. דיין:

ברצוני ל ול:

(א) מדוע אנו מיצאים צנורות פלדה, שמנו
מייצרים אותם מחמרים הטובים מהחוץ?

(ב) האם לא גדלה תפוקת הטבק והיין בשנים
האחרונות ומדוע אי אפשר לצרור פחות יין וטבק ולייצא יותר?

אני מצטרף להצעתו של מר אפרתי באחת
הישיבות האחרונות לבטל את מס הרכוש החקלאי שמגיע למליון לירות. החקלאים
משלמים דמי חכירה לקק"ל סכומים גדולים מנד. מס רכוש חקלאי גם הוא
מס חכירה ולכן יוצא שהחקלאים משלמים פעמים אחרות מס. היות ואחת טביא
לנו ידיעות ידיעות על הנעשה בארצות אחרות, אני מניח שלא מצאת ארץ
שיש בה קק"ל ומדינה לחוד. אין מקום כזה בעולם, ואין מקום יבוא החקלאים
הם עולים חדשים. מדוע דוק כגון אנו מריכים להטיל על אותו חקלאי מס
כפול שאינו קיים בשום מקום אחר.

לכן אני מתוך בהצעתו של מר אפרתי לבטל
את המס או לגבותו בשיתוף עם הקק"ל, כדי שהחקלאי ישלם רק פעם אחת.

י. ספיר:

ביחס לכרדיט ל-3 חדשים סניחן לתשלום מס קניה,
ברצוני לדעת את על ידי הארכת תקופת הכרדיט
עלול להפגע עצם המס וגבייתו, או שזוהי רק שאלה של מסון, כי אילו היתה
זו שאלה של מסון בלבד, אפשר היה להכניס זאת בחשבון הוצאות הייצור.
אם זה פוגע בעצם הגבה המס - זו בעיה אחרת.

סנית, האם גובים מס קניה מחמרי הגלם?

ז. טרף:

אם אנו גובים מס קניה מחמר הגלם, למשל מהטלחים
אנו מורידים אותו מהנעלים. אבל אנו עומדים
לבטל זאת, כי הנקורת על הטלחים היא יותר קשה מאשר הנקורת על הנעלים.

י. ספיר:

ביחס למס שבח מקרקעים, הייתי רוצה לדעת אם
בכלל כדאי לגבות מס זה כאשר ההכנסה ממנו,
בגלל המצב הכלכלי, היא כל כך קטנה? בהעברות בספרי האחוזה יש סטגנציה,
אין שום העלאה.

ז. טרף:

מדוע? מס ספרי האחוזה עולה טונה לשנה.
ב-1953/54 הגיעה ההכנסה מס זה למליון ורבע
לירות, בשנת 1954/55 למליון ושלוש רבעי לירות, בשנת 1955/56 לשני
מליון ורבע, והשנה אנו מעריכים שההכנסה תגיע לשנים וחצי מליון לירות.

י. ספיר:

המסין הנגבים בצורת מס שבח טקרקעיט
והעברה בספרי האחוזה מגיעים למסדיט כגלה,
שלגור אי-העלות ספירי הנכסיה, מכריח הדבר את כל הטרכנסקציות לצורות
בלתי רצויות.

ובסיכום, הייתי מבקש שתמטר לנו אינפורמציה
בענין יהב הסגן.

א. הרצפלד:

ביחס למס רכוש חקלאי, אני יודע על מקרה, שקבוצה
הדסה-גזר, שהיא ישוב ספר, לא גבו מסנה מס
רכוש חקלאי מאז 1951, ועכשיו האטגר הסכום ל-10,000 לירות. אני בני יודע
מדוע מסק זה צריך לשלם 2000 לירות מס רכוש חקלאי לשנה, הכי אין זה מס
הכנסה? אני בני מבין מדוע המסק צריך לשלם מס רכוש על רכוש שאינו שלו, הרי
זהו רכוש הקק"ל? מסק בזה נשלט דמי חכירה לקק"ל בעוד של 2 ומו 1
לירה לדונם. אם יש לו 3000 דונם, הרי שהוא נשלם 3000 לירות לשנה לקק"ל.
ונוסף לכך הוא צריך לשלם 2000 לירות מס רכוש חקלאי. אני חושב שצריך לבטל
את מס הרכוש החקלאי, ונת לא - צריך להיות תיאום בין הקק"ל והאוצר.

היו"ר י. גורי:

לפי בקשה משרד האוצר הכנסתי שנוי בסדר היום.
האוצר ביקש להעתיק את הדיון על מקורות
לישיבה זו, ואת הדיון בתי קונייה לפקודת מס ההכנסה להעתיק למחר.

אשר לסדר הדיון בעקבות הסקירה ששמענו מפי
הממונה על הכנסות המדינה, כוונתי היחה לנצל את הזמן שלפני כנ"טתנו
לדיון בחקאיב כדי לשמוע הרצאת מבוא על מבנה ההכנסות. אפשר וצריך להציג
שאלות בעקבות ההרצאה, אבל לא להכנס לדיון עצמו.

אם מר דיין הציג לבטל את מס הרכוש החקלאי,
יש מקום להצעה זו בדיון על סיפוי התקציב, כי אם הממשלה הכניסה לתקציב
את מס הרכוש החקלאי, סימן הוא שאינה יכולה לוותר עליו.

י. פורדר:

הייתי רוצה לדעת מהו גובה המסיה אצלנו בהשוואה
למדינות אחרות, ומהו האפקט הכלכלי של כל
מערכת המסיה? כן הייתי רוצה לדעת, אם לדעת מר שרף אין מקום לריאורגניזציה
בשטח זה?

ז. שרף:

בהתאם לרצונו של יו"ר הועדה אענה על שאלות
כלליות מבלי להכנס לפרטים.

לשאלתו של מר פורדר אם יש מקום לריאורגניזציה
במערכת המסיה, קשה לשנות את מערכת המסיה שנוי יסודי כל זמן שרוב המסיה
נמצאים באינדקס יוקר המחיה. אבל אם ועדת הכספיה תרצה למנות פעם ועדה
משנה שתקדיש זמן לשיחה י"ל בושא זה, אנו מוכנים להרצות על מערכת המסיה
והתקלות שאנו נתקלים בהן.

מה שנוגע לביטול מס הרכוש החקלאי, אם ישאלו
אותי מה צריך לבטל: מס של הקק"ל או מס של המדינה, אני אומר שצריך לבטל
את המס של הקק"ל.

היו"ר י. גורי:

האם דמי חכירה לקק"ל זהו מס?

ש. דיין:

אין כל חשיבות באיזה שם תקרא לדבר. העובדה
היא ששל אותו רכוש משלם החקלאי פעמים.

ז. שרף:

כל זמן שקיימים מטי רכוש במדינה, איננו חושבים
שלא צריך להיות מס רכוש חקלאי. וכל זמן שקיימת
מס הרכוש החקלאי, איננו חושבים שאפשר להבחין בין קרקעות שעליהם משלמים
דמי חכירה לקק"ל ובין קרקעות שעליהם אין משלמים דמי חכירה.

אני מאשר שמר הרצפליד יאא, כל ברצוני להשיב על שאלתו ביחס לקבוצת גזר. קבוצת גזר חייבת במס בעבור 5 שנים במקצת באשמתנו, כי רק בשנה האחרונה הגענו לריאורגניזציה ביחס למס הרחוק החקלאי ושכשו גוביה את המס. אולם ששנים הקודמות שלחנו 4 תזכורות לקבוצת גזר. נכון ולא עשינו עיקול; אבל את המס אנו חייבים לגבות. מס זה מבוטא על החוק. אני חושביו שיש צורך לבטל את החוק, יבטלו את החוק. אבל כל עוד קיים החוק, עלינו לגבות את המס.

מס רכוש חקלאי גבוה ביותר משלמים על דונם הננוח - 3 לירות. 2,5 לירות משלמים בעבור דונם בריכות דגים. דונם מטעי פירות - 2 לירות; מטחי כפר בנויים - לירה וחצי הדונם, מטעי הדר - לירה ורבע הדונם. אדמת שלחין וכל אדמה זרועה - 48 גרוש הדונם.

על שאלתו של מר זיין ביחס לייצוא צנורות, אינני יכול להשיב.

מה שנוגע לטבק ויינות, בטבק אנו רחוקים מאד מאשמות על ייצוא, כי הטבק שלנו איננו ממיץ מסוגה היכול להחזיר את הרווח העולמי על הטבק המקדוני או החורכי. מה שנוגע לייין, נעשה ניסיון של ייצוא יין, אבל גם זה מחוץ לחוק ההיקף שלנו.

אשר למס סבב מערקעים - אנו זניח על גשולו והכללת משהו מורג ושונה במס רווחי הון. הנת הדבר הארץ עוד חדשינו גלויחה ואז יומא הדבר לכנסת. אנו הורדנו את המס על ספרי אחוז באחוז אחוז ובקנינו מהעיריות להורידו מ-2,5 ל-1,5 אחוז.

וחשובה אחרונה ביחס למס קניה. יש מקום לגביית רווח טיטוני של מוצרים המובאים מחו"ל, כי המס אריך להיות שונה על מוצר הנקנה בטוק המקומי ועל מוצר המובא מחו"ל. היינו, את אדם קונה מקרר חשמלי בארץ או מקרר חשמלי המובא מחו"ל, מס הקניה אריך להיות יונה של שני המקוריות. יש מצרכים כהם הסכום ידוש, ואז לא מתעוררת בעיה. אבל יש מצרים כהם אריך לעבוע את הסכום, והסכום אינו שווה בכל מקרה ומקרה. המטרה שהסכום הוא מוגזם, אנו מחקנים זאת.

מה שנוגע למס קניה של מכירה, היצרן יכול להגיש בטוף החודש דו"ח על המצרכים שמכר ועליהם הוא משלם את המס. ויד אין נפקא מינא שיש ניתן לו כרדיט או לא. אבל היות ויש טענות, שהמוצרים אינם נמכרים באותו חודש בו נוצרו, נתנו כרדיט של 3 חדשים. איננו מוכנים לתת כרדיט לתשובה ארוכה יותר. איננו מוכנים להיות אמצעי להרחמת הישראלי. זה ענינו של בנק ישראל או משרד המסחר והתעשייה. אנו אריכים לגבות את המס.

הי"ד י. גורני: שלכ זה על הדיון כתקציב ההכנסות נסתיימה. שלב ג' יבוא כאשר נדון בטעיות התקציב.

אנו עובדים לטעיף המא בטור היום - חוק הרגילה. אני רוצה להביא לידיעת שר האוצר, כי באחד משללי הדיונים בחוק זה בועדת הכספים נתקבל חיקון לטעיף 3 בנוסח זה: "אין להלוות ואין ללוות ברביית מופרזת". כלומר, רואים גם את הלווה כעניין העשיתי שנקבאו בחוק חליי גח עליו. חלק מחברי הוועדה העיר, שעם קבלת הטעיף בנוסחה זו נפגעת במידה רבה מטרת החוק, ומתעוררת השאלה אם כדאי לקיים את החוק בנוסח זה. קבלנו על כך ערעור מצד משרד המשפטים ומשרד הוצר. בינתים נתפרסם העניין בעתונות והכה גליח. קבלנו מכתב מד"ר בייט, שזוהי לשונו - - - - - (קורא את המכתב). מכיוון שקבלנו הודעה מהאוצר שגם שר האוצר מערער על כך, מצאנו לערוך להזמינו ע' מנת שיביא נימוגיו בפני הוועדה.

ביחס לטעיף 5 הובעה הדיעה, שהלווה אריך לקבל את ההפרש שבין הרביית המכסימלית המותרת ובין הרביית המופרזת ששילח. יש צריך להטיל קנס, הרי הוא לטווח האוצר ולא לטוח הללוה. הלווה אינו צריך לעבל פרט, הוא צריך לקבל רק את ההפרש.

ועתה היינו רוצים לטמוע את דעתך.

שר האוצר ל. אשכול:

אני מכין שהשאלה אינה מתעוררת לגבי
הטנקציות היליליות אלא ביחס לכספי הקנס,

מר קטרוך:

ישנם שני דברים יש עליהם פלילית פעליה
אפשר להטיל קנס או קנס ויש טעין נחר האומר,
שהלווה יכול להגיש: המלווה לעת ממני רבית של 20 אחוז, ואז יכול
לית המשפט לצוות להחזיר לו לא רש את הרבית המוחרת אלא פי חמישה.

שר האוצר ל. אשכול:

בזמנו גם אנו נחקלנו בשאלה זו. הינני זוכר
מה היו הדעות השונות. אבל נדמה לי שאין
זה עולה יל הדעת שהלווה יקבל את הפרט.

(המשך הישיבה רשם אט)

לפני כן רשמה סמ"ג

אני לוקח בכוונה את המקרה הדורסני ביותר: אדם היושב על ערש דווי, ואפשר להבילו אך ורק באם ינותח בחו"ל. ברור ובטחה כזה יפנה הסטכן ליוק הכספית הפרטי ויחלה רבית בגובה של 25%. אין לו ברירה אחרת. זה הסוג היחיד העומד לפניו. האם בית-המשפט יוכל להענישו על כך?

ו. סוזניב: ואם לאותו הסכן החולך לטות יש 10.000 ל"י, ואגרות הינו רוצה לקנות ב כות העומד לרשותו, וביחוד כשיש לו ידיד סוחר הטוכן לתת לו בעבור ההלוואה רבית בשער של 20%? האם תעידו למשפט פלילי?

שר המוצר ל. אטכול: בכל זאת יש הבדל בין שני המקרים הללו. אני כילעצטי הייתי בוחר בטקרה שלך, במקרה של אדם שיש לו 10.000 ל"י. כי חוק עולם הוא: "עבד לווה לאיש הלווה".

אני יודע את יחסו הנפשי אל בנדי הבנק לחוק זה. יודע אני שיש כאלה בתוכנו, ויש גם יסוד לכך, שיש להם ספקות לגבי יעילותו של החוק. מולט פילוי החוקים וביצועם תלוי בהרבה ביחס הקהל. עובדה היא כי הקהל הביע את אי-שביעות רצונו מעובדת הרבית הגבוהה. דעת הקהל הוא גורם חשוב, ואין ספק שיש לחוק זה ערך חיובי. יתכן ובעוד שנה יבוא חבר הכנסת סנה ויטען בגדנו שמין אנו מבצעים את החוק על כל החוטרה שבו. יתכן, אבל אין סקוט בכל זאת להקל על כך. יש סקוט לטפקות, אבל סכאן ועד ליצירת מורה של חקיקתו של החוק או אי-חקיקתו - יש טרוק רב.

אשר לקנסות. טוכס כי הקנסות תהיינה לטובת הכדינה. אני סבין את החשיבות, מולט אט בעיה זאת לטובת הלווה, עלול הדבר לשוך מנייה למרנסה חדשה. מולי טוב, ואני רשמה לעצמי להרהר בקול, להשאיר את הדבר לדיסקרציה של השופט. יוכל השופט לטסוק אט יבוא הלווה לטעון שהפסיד ברבית ולקח את ההלוואה מאחר שהיה זקוק לה במיוחד לצרכים מיוחדים, שהרבית עליו לקבל חזרה, אבל הקנס שייך לסדינה, או שיוכל השופט לפסוק שלא הרבית ולא הקנס שייכים ללווה. אני איני סתנגד להרחמת סכסכיותיו של השופט בענין זה. אט חוששים אטם שיהיה זה כפחית סקור פרנסה חדש - נשאיר את הדבר בידי השופט, והוא שיפסוק אט הדין בטקרה זה או אחר.

היו"ר י. גורי: אני רוצה להטב את תשומת לבך כי חלק מהצעתך כלולה בטעיה 5 של החוק.

אגב, אני רוצה להעיר כי לא הזכרתי בדברי את דעתם של אלה שהטילו ספק בבחיזותו של החוק. קודם כל לא רציתי ליטש כפה לחברים אלה שמיני יודע אט מוכל לבטא את דעותיהם, והן - מפני שידעתי כי שר המוצר יגיב בעצמו על הדעה הזאת מאחר שקרמה בפרוטוקולית שהועברו לידו.

א. אלטמן: שר המוצר מבקש להשאיר את הדבר לדיסקרציה של השופט במסרו שיש בחוק זה כדי לעודד בעלי פרנסה חדשים. יש שני טובי לווים: אחד - אנשים הגונים שזקוקים להלוואה זו למטרות חיוביות; שנים - אנשים שיחפסו להט סוג פרנסה חדש. הסוג הראשון של הלווים לא ילך לבית-המשפט. ילכו רק אלה שיחפסו להט סקור פרנסה חדש, ויהיה בכך כדי לפתח שחיתות.

היו"ר י. גורי: אני מציע לסיים עכשיו בזאת ולעבור לענין סקורות.

י. ספיר: טעלה לשר המוצר: האם יש לך כבר מושג ברור על סוגי ההלוואות שאתה רוצה להטיל בצו את הסכסיתות ואילו טובים לא? האם יש כבר תוכן בינך לבין בנדי הבנק לגבי הסכסיות שנטמרו לשני הצדדים בקשר עם צבטי הקיפת של מפשרויות השימוש בשתי הסכסיות?

היו"ר י. גורי:

נזמין את סדר האוצר לישיבה הכאה בה יעמוד
סעיף זה על סדר היום.

אנו עוברים לענין "סקורות".

סקורותהיו"ר י. גורי:

אנו מטשיכים בדיון שהתחלנו בו.

ס. דיין:

הטוענים לזכותה הבלעדית של המדינה על
"סקורות" לאור העובדה שהמדינה היא
המקיימת את הכספים במפעל זה "כוכים דבר אחד, והוא: זכות העבודה,
עולה על זכות הרכוש. הון ללא עבודה חסר ערך, כי העיקר הוא בעבודה,
בזיעה וביצירה, על כן המתיישבים הם הם בעלי הזכות הראשונית לשלום
בסקורות המים, ועובדי האדמה ואכרים הם הראשונים לזכויות. נכון
שבעולטנו יש גם ערך רב לרכוש, להון, ובלא הון אין רוכשים רכוש, אולם
זו אינה אלא זכות שניה במעלה.

על כן אני, וסר, שיש כאן שני גופים בעלי
זכויות שוות, ואין נפקא מינא כמה מסקיעה המדינה וכמה משקיעים גופים
אחרים, כי העיקר אינו בגודל ההשקעה אלא בעובדת היצירה והעבודה.
למעשה השותפים האמיתיים הם עובד האדמה ובעל ההון, אולם אנו נתונים בטצב
מסויים, שאין דומה לו בשום עם אחר. לנו יש הסדרות ציונית וסוכנות
יהודית.

אשר למתיישבים. הנועת העבודה היא המייצגת
את המתיישבים, עובדי האדמה, המסתמסים בפיט. רוב רובם של עובדי האדמה
הם חברים בהסתדרות הכללית של העובדים, ומסרו את יפוי הכוח שלהם לחברת
העובדים המייצגת אותם.

ז. סולומיב: ומה תעשה עם אלה שלא מסרו לה יפוי-כוח כזה?

ס. דיין:

אין הם אלא מיעוט שבמיעוט, אולם נכון מדבר
זה שהונה בעיה, כי גם הם זכאים להסתמף בכך.

א. אלטמן:

קיימות בעולם שתי קואופרציות: האחת - קואופרציה
אסימטרית דמוקרטית, כמספר אנשים מתארגנים ובמסותף
מקיימים מפעל. האחרת - זו הקיימת בארץ, כשיוצרים את הקואופרציה למעלה
ולא למטה. אין לערבב איפוא בין המתיישבים לבין ההסתדרות שהיא ארגון
בעל אינטרסים שונים ואמביציות "זונות". אני שואל: האם אותם עשרות אלפי
עולים שהגיעו לארץ והתיישבו על הקרקע נתנו להסתדרות יפוי כוח? ואם
נתנו - ההיה זה תהליך חופשי, האם רצו בכך?

מים במדינה הוא סדרך ראשוני, ועל המדינה
להיות בעל-הבית שלו. אין לסטור סדרך זה לידי גורמים פרטיים, מפילו
אם הם אבוריים, אין הסדור באיגוד של צרכנים חטימים. הסדור בגוף
שיש לו פוליטיקה משלו, שיש לו אינטרסים משלו, ואסור לתת בידו סדרך
שהוא בבחינת סובוטול. כסנותנים אנו סדרך זה בידי המדינה, ברור היא
מעונינת לסרת את כל הצבור, ובכדי לטנוע ניצול לרעה של סובוטוליים
במדינה יש שמסלה ויש כנסת. יתכן והרוב במסלה הוא גם הרוב בהסתדרות,
אולם גם אז עליו להתנהג אחרת שהוא בא לנהל מדינה מסדר כשהוא רוצה
לנהל הסדרות.

ח.ס.

גם אם לא היתה המדינה מסיקה סכומים עצומים אלה בטפול הטיס היחיד - היה עליה להלאיסו, היה עליה לשלם את המגיע למרט ולכלל המחזיק בטפול לפען קבל לידיה טפול זה. לפני קום המדינה הרי כולכם אסרתם: יש לתת את הדבר בידי הקרן הקיימת שהיא גוף כללי לאומי. מדוע לא רציתם לתת זאת בידי ההסתדרות? - חשבתם שהזכות הבלעדית על הטיס צריכה להיות בידי טוטר כללי לאומי ולא בידי גוף פרטי או אבורי. איני פנין את ההתקוטטות. מדוע חוששים אתם לתת לממשלה זון, שספי שאתם מאמינים תקיים עוד שנים רבות, זכות זו? טוטרפול אינו יכול להיות בכס של גוף פוליטי, אי אפשר להפוך טיס לענין פוליטי. טטלם הפסיס בארץ רשמי גם לררו את הבעלות.

ס. חזני:

עד כמה יידוע לי, וידוע בודאי לרבים מחברי הועדה, עומדת להתפרסם הצעת חוק הטיס במדינה. בהזדמנות זו אני רוצה להבעי טיילה באזני שר האוצר שהדבר יגוה ככל הטרקום.

כאשר יתקבל חוק הטיס על ידי הכנסת הוא יענה על כל השאלות הכרוכות במדיניות הטיס: מחירי הטיס, חלוקת הטיס ומניעת טוטרפול בענין זה, אף יטוטר את הסמכות בענינים אלה במופן מלעדי לממשלה ולטועצת הטיס שתורכב על ידי הממשלה. טכאן שלכל החששות אין טקום, ואין חשט בפני השתלטותה של חברת טקורות כחברה, כי כל הדברים המעוררים חששות - לא יהיו בטמכותה של החברה הסוציאלה לפועל.

אף על פי כן אין זה טקטין את ערך הבעיה וחשיבותה. אולם אין לייחס לה כסום פנים ואופן את החשיבות שנודתים לה בטיס לב לחוק הטיס שיוצע על ידי הממשלה.

אשר ל"סקורות", ובענין השליס הטומצע להסתדרות. כבכל ענין עסקי יש לבעל הפטנט זכות טטוייסת. איני חבר הסתדרות, ובכל זאת, יהיה יחסו האישי של האוצר להסתדרות אשר יהיה, אי אפשר להתעלם מהזכות הרטטונה שהינה יכולה לפצוא ביטוייה בטתן טידליה בלבד. אי אפשר להתעלם טזכות ראטונה זו.

גורם שני הנוגע לאותו השליס הם צרכני הטיס. רובם הסכריע טתייטבים לסוגיהם הינונים. טיעוטם טטתכנים בעיריות. ברור שהם זכאים לתבוע, וכי המדינה חייבת להתחשב בחביעתם זו לתת להם נציגות טתאיטה בענין זה. ולא רק נציגות, אלא גם השפעה בהנהגה היום-יוטית של הענין, בהשפעה על הביצוע ואופן החלוקה. הם זכאים לכך טטני טעמים, לא רק טפני שהשתתפו בזה בטאות אלפי ל"י אט במיטרין ואט על ידי הלונאה טהטוכנות, אלא כנוגעיים בדבר טבחיינה חיונית ביותר. אגב, השקעות הפתייטבים טגיעות לכדי 20% טהטכום הכללי שהושקע ב"סקורות". אולם לא טבחיינה כטפית בלבד, אלא בגלל היותם נוגעים בדבר במיטרין.

אם יש טקום לחששות, הרי דווקא של טתייטבים אלה החוששים טהמדטיניטטריציה, ואפילו טהמדטיניטטריציה של הממשלה הזאת. אם יש לפישהו חששות, הרי קודם כל לצרכני הטיס עצמם.

וכאמני טתבטט על שני הגורמים האלה: ההסתדרות כהסתדרות והטתייטבים כצרכני טיס - בודאי שלא. וכל לתת להם פחות מ-33%. לדעתי יש לתת להם אפילו 49%.

ועתה לשאלת ייצוגם. רוב רובם של הטתייטבים הם חברי הסתדרות. רשמי הרוב הזה לבוא ולטוטר: אני בוחר בהרצפול או כצור כנציג שלנו, אולם ברור שעל הטתייטבים לדנוג לכך, שיהיו מיוצגים ולא שהסתדרות תכפה עליהם בניגוד לדעתם. אולם זה כבר ענין פניטי שבין הטתייטבים לבין חברת העובדים.

י. טפיר:

איך תורכב נציגות המטתכניס?

ט. חזני:

בתוך אותו הקוטפלקט הקרוי הסתדרות וארכני
מים צריכה להיות נציגות גם לצרכני מים
שאינם חברי הסתדרות ואינם רוצים להיות מיוצגים על ידי הרצפלקט או
צור.

על כל פנים אין לטעון בגד כל הגורמים
שהזכרתי, ו... הם יכולים להוות פחות משליש. לדעתי עליהם להיות
כ-49%.

אשר ליתר. לכאורה טוב היה ורצוי היה אילו
נשארה בידי הממשלה 51% מהבעלות, אולם אין אנו יכולים סלכתחילה לוותר
על השתתפותה של הסוכנות היהודית, ולא יהיה זה נכון גם לחליט כגון
להוציא את הסוכנות מן המפעל הזה. הסוכנות ומחלקת ההתיישבות של הסוכנות
מייצגים את האינטרסים של המתיישבים שמקורם באו או שטרם באו ועומדים
להגיע, וזו יש לחשוב שהשתלסות הרי אך ורק סיכולת השתלסותה של הממשלה.
לאחר שהחליטה הנהלת הקונגרס הציוני כי יש לעטור על חלקה של הסוכנות
ב"סקורות" בשליש, אין אנו יכולים לבוא אל הסוכנות ולומר לה, שינו
מצמצמים את חלקה. אם תוותר הסוכנות בעצמה ותסכים להצטמצם על סבת
להרחיב את נציגות המתיישבים - אדרבה ואדרבה, אולם בלעדית אין אנו
יכולים לחליט על כך.

בקורים נלליים נראית לי, גיפום, הדרך הזאת
של חלוקת הסכומים לשלשה שלישים. שלישי אחד וטעלה מזה לצרכני מים כולל
גם אלה שלא יפצחו את סיפוקם בנציגות ההסתדרות, ויש גם מקום למו"ס
עם הסוכנות על הקטנת חלקה לטובת הממשלה ולטובת צרכני מים אחרים, אבל
ברור שזה תלוי בהסכמתה של הסוכנות.

יחד עם זה יש להבטיח כי ביום מן הימים, כאשר
יחול שינוי במעמדה של הסוכנות היהודית, יעבור אותו חלק של הסוכנות
לבעלותה של המדינה.

ז. צור:

אילו התחילה המדינה לפתח בעצמה את סקורות
המים היינו כולנו מגיעים להכרה שיש צורך
לשתף בענין זה את המתיישבים, את צרכני המים. נכון שאין דומה ענין
החשמל לענין המים, כי כמות החשמל מתחלקת באופן כמעט שווה על כל
חלקי המוכלוסייה, אולם עובדה היא, כי מטעמי יעילות ראוי שיש
בהנהלת חברת החשמל את העובדים, ואני תמה על אותם חברי ועדה החולקים
על כך. אני אומר: מטעמי יעילות יש ענין לשתף בחברה אותם גורמים
המעוניינים במפעל במיוחד.

נקודה שניה - מים הוא אמצעי הייצור העיקרי
בשכיל החקלאי. אין גורם אחר התלוי כל כך במים כחקלאי. המים יותר
קובעים מן הקרקע, כי את הקרקע מקבל החקלאי מהקדן הקיימת לפי סדר
קבוע, ואילו לגבי המים - הוצאות הייצור השוטפות תמיד משתנות. וברור
כימתיישבים המתקיימים על המים וחיים מן המים צריכים להיות הנושאים
בעול. מחיר המים לא קובע בהוצאותיו של כל אזרח אחר כשהם שהוא קובע
בחי החקלאי.

אגב, רוצה אני לשאול את חבר הכנסת ספיר,
מדוע אינו מבקש להלאים לא רק את "סקורות" אלא גם את הבאר הפרטית
של פרדסן מסויים במקום זה או אחר? מדוע אינו מבקש להלאים את כל
סקורות המים, ולא רק את "סקורות"? ומדוע אינו מציע להלאים גם
את הבנקים, את המוספיות? העובדה שהממשלה השקיעה כספים ב"סקורות"
אינה מהווה ניסוק מספיק להעברת הבעלות על "סקורות" לידי המדינה, כי
המדינה השקיעה כספים לא רק ב"סקורות" אלא גם בהקמת בתי-חרושת ופרדסים,
ומדוע אין חבר הכנסת ספיר מציע להלאים גם אותם?

"סקורות" הוא קואופרטיב, אולם מתנהל - לצערי -
לא בידי המתיישבים בלבד. איני מבין מדוע מטילים טפס בעובדה שיש לצרכנים
אינטרס לגיטימי להשתתף במפעל זה בהיותם הצרכנים העיקריים שלו.

התנגדתי לשינוי המסלול, אולם לאחר
הפלה החלטה נכונה, אני מציע להגדיל את חלקה של ההסתדרות
וחלקם של הסתייגים.

י. ספיר:
הייתי מציע לקבוע את דבריו של חבר הכנסת
דיין ככותרת להצעת חוק לעידוד השקעות
הון שהמטילה והכנסת קיבלו אותה, ולפרסמה בכל רחבי העולם ובכל
טקסט בו נבנו רגלי לעורר הקצות הון.

אם צודק חבר הכנסת דיין, אז מה ענין
הסתייגים לכאן? האם הם הזיעו בהקמת המפעל? האם הם הניחו את
הצנורות? הפועלים הם שהזיעו והניחו את הצנורות הללו.

גם אם מקבל את הדעה הזאת רובנו
היא גלתי סוגבלת, רוצה אני להציג שאלה: עד 1949, עד יבגשו
להקמת מפעלים תרציים, היה ערך לטושג זה של סקורות בתור "ריון"
שיום, יצר והזיח יטודות. אולם בשנת 1949-50 הפכו כל המושגים המלה
לאנכרוניזם. תכנית המים נבנתה על פי תכנית כללית-תרצית. הלעדי
תכנית הקו תרצי לא היה לכל תכניות המים של "סקורות" כל משפחות.
טול מהתכנית הזאת, ואפילו בשביל עסק חפר, את האפשרות להשתלב
לתוך תכנית תרצית, הרי יגין לה ערך, ולכן חדלה ההסתדרות להוות
גורם. אם היתה גורם עד לתאריך הזה, הרי מהו והלאה היתה הסדינה
הגורם. סמותו רגע שהמטילה קיבלה עליה את ביצוע התכניות, את
הכעלות על הירקון והירדן, אין היא יותר לא ילך ולא שלי, כי היא
של הסדינה כולה.

חברי הכנסת דיין וצור טוענים לסתייגים.
גם אני טוכן לתת לסתייגים ולמשתכנים את הדעה, אולם מה ענין לחרוטת
ההסתדרותית, לאיגוד הסקצוסי ולקופת מולים לכאן? מה ענין לכל הגורמים
המשתלבים בחברת העובדים לכך? מה להם ולסתייגים? הסתייגים לא
נתנו כל יפוי כוח. אני מציע לתת לסתייגים סניות עם זכות דעה לפי
ההשקעות. ובהודעות זו אולי טותר לי להגיד, שאני רואה, לא בעמיד
הרחוק ביותר, את ההתמוטטות של כל הקונצפציה של השילוב הטופרז הזה של
מה שמתה קודם ההסתדרות סגפנים, כי אין זו לא סדינה בתוך סדינה.

אמה עושה את טובתך פלסתר אם אתה שולל
מהסתייגים את בעלותם, ואוסר שהם סיוצגים על ידי חברת העובדים.
אני שולל את הזכות של סייחור לקבוע מי צריכים להיות נציגיהם של
הסתייגים, מי צריכים להיות הבעלים לפני שהפכו להיות בעלים.
דווקא ספני שענין המים מה חשוב בשביל הסדינה ובשביל העם היהודי,
ולא רק בשביל הסתייגים, איני רואה מה המסון בדבר אם מקבל
הסדינה את הבעלות הזאת?

אני מציע לגרש את הסתייגים ולא את
הסוכנות היהודית. המשתכנים יקבלו סניות לפי הדעה להם לפי ההשקעות
להם, ולא יתנו יפוי כוח לטייחור שיש לו אינטרס אחר לגמרי, ויכריע
על פי שיקולים אחרים.

(א) המטילה תקבל, לפי הצעתי, 51% מהסניות.

(ב) שאר שלטה השותפים הנוכחיים: הסוכנות,
ההסתדרות הכללית והסתייגים מחלקים ב-49% הנוחרים, לפי השקעותיהם
הריאליות לאחר ריוולוצציה. כן גם השקעות המטילה נקבעות לפי הערך
הריאלי לאחר ריוולוצציה.

(ג) המטילה תקבע גורל השקעותיה למעלה מהסכות
הסתייגים ל-51% של הסניות.

(ד) לבעלי זכיות המים הקיימים והעתידים תסכרנה
סניות בעלות זכות דעה ב"סקורות" בהתאם להשקעותיהם.

י. בדר:

הענין איננו פוליטי, כי יש בידי כל מטשלה היכולת לשנות חוק, ואם ב. רפטור גוסר שיש לשמור על זכויות ההסתדרות במקרה של רוב לא-הסתדרותי במטשלה, הרי ביטוק זה אינו משכנע.

ברון שבידי הסדינה צריכה להיות השליטה על מקורות, כי טפעל המים הוא מטיבו טפעל סובופוליטסי: בנוי על צנורות ועל שטח, ואי אפשר להקים שתי רחלות של צנורות בטסח אחד, אלא אם רוצים לבזבז. גרור כי בידי הסדינה צריכה להיות השליטה על טפעל זה, וכל הדבורים על צרכנים אינם רציניים. איני מניד טפעל בעולם בו שולטים הצרכנים, ואיני נוגע עתה בשאלת צורת הייצוג של הצרכנים: אם דרך ההסתדרות ואם בדרך אחרת, כי לפי דעתי בוחרים להם הצרכנים את ההנהלה אחת לארבע שנים, עת הם בוחרים את נציגיהם לכנסת. קודם כל צרכני המים שהם חקלאים טהורים אך טיעוט במדינה, ולא הייתי נותן לטיעוט זכות וטו בעניני המים. נוסף על כך גם לא הרגשתי עד כה שיש טגטה במדינה לקפח את החקלאות, והאם יש עתה טכנה של קיפוח?

אני טוען ל-51% בעלות של הסדינה. זה ענין חוקתי ודטוקרטי. כי אם יהיה בידי הסדינה שליט אחד בלבד, יוכל תטיד שר הנוצר לטעון בפני הכנסת: אנו אמנם הצבענו כך, אלא הרוב בהנהלה החליט אחרת. כן נדטה לי, שאין הסדינה יכולה להרשות לעצמה להיות שותפה בטפעל ללא זכות הכרעה ובלא עמדת טפתח. כן יש לקחת בחשבון את העובדה שחלקה של הסדינה בטיסון "סקורות" הוא הגדול ביותר. איני חושב שההסתדרות או הטוכנות יקפחו אם החלק שלהן ב"סקורות" לא יעלה על 49%, והייתי אומר אפילו 50%.

ועוד. בעיית המחירים. בענין זה אנו עוסדים בפני קטיים רציניים, ולא לפרקים אנו נתקלים בעובדה שיש צורך לוותר על הרבית, על הפחת ואפילו על הקרן. אולם אם אי אפשר לשלם רבית ואי אפשר לחשב פרט - כיצד אפשר לחשב קרן? כיצד יכולה הטשלה לוותר על רבית בטפעל שיהיה לה בו לפחות 51%? אין היא אלא נותנת טתנות בכטיי טשלם הטטים לטתייטבים, לטוכנות ולהסתדרות.

לאור כל הדברים האלה, טוב תעשה הטשלה, טוב תעשה ההסתדרות, טוב יעשו הטשטכנים וטוב תעשה הטוכנות אם יבנו את הענין על בסיס טטלכתי גרידא.

י. פורדר:

חברי הועדה אינם עקביים. התנהל בשעתו הויכוח על רוטטברג. אני התנגדתי וכן גם אחרים, אולם לא כן רוב חברי הועדה, אולם בעניני מים נוטה אני לכך, שהדבר יהיה בידי טוסדות לארטיים.

אשר לחלוקה הפנימית. שמעתי את נאטמו היפה והנלהב של חבר הכנסת הרצפלד שדרש 51% בשביל ההסתדרות. נכון שיש בחיינו ערכים טנטיטנטליים שיש לכבדם, אולם אי אפשר כך לסיים את הויכוח. זה גם אינו טוצדק טנחייבה טוסרית. על כן אני טציע: שליט לכל אחד טן השותפים בתנאי שיהיה למטשלה זכות וטו בענינים צבוריים. צורה זו, לפי דעתי, היא טכייבדת ומקובלת. יש לתת למטשלה עדיפות צבורית. עלינו לסיים אחת ולתטיד את הויכוח הזה על טנת לעבור לדיון בטאלות חשובות שאסור להזניחן, והן: מחיר המים ובעיית ההתייטבות. שאלות אלה הן גורליות להתפתחותה של הסדינה, ובדרך של טדיניות נכונה נוכל לפתרון. הנני טציע לסיים את הויכוח הזה ולעבור לויכוח החשוב בבעיית טטק המים: שאלות המחיר, הטקים ועוד.

שר הנוצר ל. אטכול: עלי לציין את ההתקדמות העצומה שהיתה בוויכוח זה עת התחילו להטטיר אש וגפרית על "סקורות". עתה איני טבין בעצם מה הויכוח בינינו. הכל טודים שיש הגיון ויש יסוד טוסרי לשתף אותו חוג שהיה היוזם ובעל ה"ראשית", וביחוד כטיש לו אטביציות להיות שותף. חבר הכנסת טפיר גוסר: רק הודות לכך שהיה

בעל היוזמה; חבר הכנסת בדר אומדל 50% לטובנות ולהסתדרות.
לחבר הכנסת ספיר אני רוצה להוכיח באומות, בסופתים ובנאומים
סנאטור בטוּך כל הימים האלה שאפשר תמיד למצוא שני זרמים: האחד -
בעל האידיאה, שאמר כי מגדעיון זה תצמח חברת טים ארצית, זרוע
של טים לישראל; והשנייה - אנשי החולין שלא רצו לטוּע על כך,
ואמרו כי הנחת צנור אין בו עוד כדי להקים חברת טים ארצית.
לטעיה נצחה האידיאה את חיי החולין, ו"סקורות" הגיעה לטה
שהגיעה. ברור טמין כוח ייסבוע מהטסטלה להקים "סקורות" שניה,
אולם לפי דעתי לא יהיה זה הלא טרוף דעת טטט.

ופה המקום להגיד משהו בענין הלאטת הטיים.
בניה שהטתיישיבים בעסק הירדן פיתחו את ריית הטיים בטקום זה טכבר,
ובניה שהטסטלה רוצה ליישב באזור עוד קבוצה אחת של מתיישיבים. בניה
גט ש.י. אפשר להניח צנור קטן בשביל יישוב אחד בלבד. אזי - יבוא
הקוואטרטיב ויגיד: אם אתם רוצים טים לטיפוק צרכיו של היישוב החדש,
תחלטו לי בשביל קוב טים סכום כזה וכזה; או שיהודי שגילה בארות
טים בשוטרון ידרוש בשביל הטיים האלה סכומים גדולים. אנו לא הלכנו
בדרך זו. לא הלכנו בדרך הקלה, לא ביקשנו לרתום את הזול עם היקר:
את הטיים הזולים עם הלה היקרים, ולקבוע טחיר טטוצע. כדי להרים
טעטטה זו יש לרתום את האוכלוטייה. ברור שקל לאוכלוטייה לפרוק טעצטה
עול רתטה, אולם טין אנו טעונינים בכך. אם אתה טטתף את האוכלוטייה -
זה נכט עצום. אחרת - אפשר לדרוש טן הטדינה הרבה יותר טאשר יש לה.

אילו היה רוטנברג בחיים - הייתי טציע לו
להיות נשיא הכבוד של חברת החיסל והייתי נותן לו זכות דעה. גם
לנובייטסקי טטפעל האשלב הצעתי זאת. לו היה קט טטטו טטותה מגודת
טטעים של וייזנברג - טה הייתם אומרים?

קט גוף כטו התאחדות האכרים, ובודאי גם
לפועליה הטאורגנים בה יש טענות, אך בכל זאת הנכט כנכט הוא יקר, על
אף הטענות והטענות. הוא הדין לגבי הטתדרות הפועלים. ברור שיש טענות,
אולם הנכט הוא נכט, ביישוב כאשר זה היה יישוב, ובטדינה כאשר זה
טדינה. אתם גם אינכט טתעלמים טזכותו של היוזם, אולם חולקים אתם
על גודל התחוז הטגיע לו. אילולא היתה טובנות היינו אומרים: לטדינה -
51% ולהסתדרות 49%. הטתדרות גם הכירה בפרינציפ זה, והטכימה למטע
את עצמה עד כדי שליט בלבד.

הקיטונו ועדת תאום של הטטטלה והטובנות.
יש טרחיבים ויש טצטצטים, אולם בדרך כלל הטובנות היא פרטנר שווה,
כי הטדובר בהתייטבות, בקולוניזציה ובטענינים טדיניים. יושבים שם
וטחליטים להביא חטישים אלף יהודים, שמיני יודע איך נפרנסט. אין
אנו יכולים להחליט לתת לטובנות טחוח טאשר היא בותנת לעצמה. נכון
שבפרינציפ הטדינה היא היורשת של הטובנות, אולם דרוש טעבר של טטפר
ינים. אמרנו: ניתן לטובנות שליט, כלומר - לוועדת התאום הטנהלת את
רוב הטענינים ניתן שני שליטים.

אשר לענין הטנופול. "סקורות" לא לקחה
לעצמה טנופול, ובייחוד לאחר קוט הטדינה. היא לא לקחה לעצמה את
הזכות לקבוע טחיר הטיט, כי טשרד החקלאות הוא הקובע את טחיר הטיט;
היא לא קיבלה על עצמה להחליט לטי יש לתת טים, כי הטוסדות הטיישיבים
הט הטחליטים על כך. "סקורות" לא לקחה עליה לא את קביעת הטחירים
ולא את אופן חלוקת הטיים.

יתכן והיינו יכולים לומר להסתדרות: קחו
את כטפיקט בחזרה, אולם הטדובר בזרוע אבורית שאינה רוצה להטיר
טטנה טעטטה זו בטענה: נולדתי קודט וטיני רוצה לטכור את הייצור
שקט לא בניזיד ערשים ולא טטורת זהב. אם אנו אומרים: לכל אחד שליט,
הרי שההסתדרות תפסיק להיות בעל הבית. יש להסתדרות רק 3 טניות
יסוד טעטר טניות, ואין לה בענין זה טוונה לחפוט רכוש יל הטדינה.

אם אתה טוותר על רבית ועל פחת פירוש הדבר
שאתה נותן טתבות.

י. בדר:

שר האוצר ל. אשכול: אין זה נכון. אם רוצה הממשלה שתהיה חקלאות
הרי שתלחץ על סקורות למכור המים בטחירים
עוד יותר זולים. אף פעם לא חולקה דיוידנדה, כי "סקורות" אינו מפעל
עסקי. אם הסדובר בחל-אביב ובשרון הרי שפטר לעשות עסק, אלא שהסדובר
גם בכל היישובים החקלאיים ובירושלים.

י. ספיר: איך מסדר את החיובין בין השותפים?

שר האוצר ל. אשכול: כל הטכונים שהויסקעו ריומים. לכשתתפרק
החברה תקבל ההסתדרות את אשר השקיעה. ברור
שהיא לא תוכל לקבל שליש טחמט מארת טיליון ל"י שטישהו אחר השקיע.
היא תקבל את חלקה היא בלבד.

אני סוכן לדבר אחד, והוא: יושב-ראש
החברה ייקבע בביטורה של הממשלה. איני מציע לכם להציע לסוכנות
לצמח ס"סקורות", אך יכולים להיות חילופי טכתבים כאלה בין הסוכנות
לבין הממשלה, כי הדברים היסודיים בלגו הכי בידי הממשלה.

אין שני טפעלי טים בישראל כיום שאין
שני ים-המלח בישראל. לאחר המלחמה והחורבן הצענו לראשונים זכות
של שלושים אחוז בהנהלה. בקשנו את נובייטסקי וקבוצתו לקבל שלושים
אחוז הלה, ומדוע כאן לא?

מה הייתם אומרים לו באנו למפעל "אתא"
ובקשנוהו להקים עוד מפעל: "שטלה לך - קצין תהיה לנו", אנו טוכנים
לחת לך כסף והלוואה לא ל-12 שנה. לא ל-14 שנה ובלבד שתקים מפעל
זה. האם אז הייתם טבקשים שהממשלה תשתתף במפעל?

איני מדבר על צורת הייצוג. יבחרו להם
הצרכנים. כאשר יבחרו. אין זה אלא ענין צרדי בלבד. הפרוינציפ הוט,
שהממשלה היא שעל לכל, ויושב-ראש המפעל ימונה על-ידה, הטחירים
גם הם ייקבעו על-ידה.

טסום כך אמרתי כי עברנו כברת דרך ארוכה
טאז התחלנו בדיון, ובינתיים זרמו טים רבים.

הינו"ר י. גורי: הויכוח תם. שמענו משובתו של שר האוצר.

בעלי ההצעות טבקשים להגיש הצעותיהם
באחת הישיבות הבאות.

י. ספיר: שאלה לי לשר האוצר: טתהלכת שמועה כי חברת
החשמל עומדת לסקור את חברת "ירקון" ל"סקורות".
האם יש אמת בטוועה?

שר האוצר ל. אשכול: איני יודע. אבדוק את הדבר.

הינו"ר י. גורי: הישיבה נערלה.